

Barcelona 26 de d'agost de 1927

L'Esquella de la Torratxa

Any I. Núm. 2914 - 15 cts. - Atrassats 30

DEL MAL AL MENYS

—I vas trobar dona que es volgués casar amb tu?

—Sí, home, no veus que els geperuts portem sort!

VEGI ELS APARADORS DE

Calçats "SUBUR"

Telèfon 4067 A BOQUERIA, 30 : JAUME I, 15
CARRER DE SANT PAU, 16 BARCELONA

Propietari: ELISI SUCAR MARTINEZ

TEATRE COMIC

Direcció artística: MANUEL SUGRAÑES

Avui, divendres, dia 26, Estrena
de la revista estiuenca

NOT-YET

Pas encore - Todavía no - Encara no

Es despatxa en Comptaduria per a les cinc primeres
representacions.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8
BARCELONA

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A
Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

Casa Carreras

SASTRERIA

FORMADE TRAJOS
DES DE 40 PIEL

RAPIDE SAU
ECONOMIA
EN TOTS ELS ENCÀRRECS
TALL AMERICÀ

GENERES
ULTIMA NOUETAT

PLACA DEL SOL 9.

BARCELONA
GRACIA

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap
aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarregosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs mes durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

FABRICA DE TINTES PER A IMPREMTA I LITOGRAFIA

COLORIFICI POLIGRAFIC F. E. R. T.

INDUSTRIA NACIONAL

Calabria, 197 : Telèfon 461 H. : BARCELONA

EL KRIC

Aragó, 201 (cantonada Aribau) - BARCELONA

ACCESSORIS PER A AUTOMOBILS

Aquesta casa és la que ven MES BARAT
d'Espanya, per procedir de liquidacions

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

EN OBRIR EL FINESTRAL DEL TEATRE CATALÀ

Aquest any hi haurà, sembla, quatre o cinc companyies de teatre català. Quatre, almenys, són segures. La del Teatre Català "Novedades", que haurà organitzat amb aquella intel·ligència i eficàcia que l'honora En Josep Canals; la de la vella casa pairal de la nostra escena, dirigida sota la signatura artística de Maria Vila i Pius Daví, joventut triomfant i vibrant que entra a la casa santíssima amb respecte per la tradició i volent-hi portar un ventet de revolució juvenívola; la del teatre "Español", regentada per En Josep Santpere i En Josep Bergés, on s'hi barreja l'espectacle de la broma i de l'alegria amb el drama importantíssim, transcendental i popular; és a dir, el teatre verd i el teatre vermell; la del coliseu "Pompeya", on, amagats i a l'ombra del barri, una companyia d'aficionats i bona gent, sense malura de cap mena i amb voluntat i intel·ligència, fan teatre català, barrejat amb comèdies astracanesques del Madrid castís. Parlem de la colla Claramunt-Adrià.

Encara es parla d'una altra formació per a explotar una obra que està escrivint un dels meus millors amics, potser el meu millor amic, però sembla improbable que això sigui, perquè no hi ha local ni companyia amb cara i ulls.

Estem, doncs, d'hora daurada. Sembla que en el rellotge espiritual de la nostra ciutat hagi arribat l'hora de la vida esplendorosa del teatre autòcton. Es més, a les revistes que es presenten al Paral·lel no hi manca mai la taca de color de casa nostra. Una cançó, uns versets, un quadre *ad hoc*...

Ara bé, donada la importància d'aquest començament, arribarem a veure un moviment modern del nostre teatre? Serà l'hora sonada d'un teatre de joventut? Havent-hi tantes empreses, n'hi haurà una que voldrà acceptar una obra valenta, viva, que doni al teatre català el color de civilització i de cultura necessari per al seu progrés i la seva reivindicació? Al costat de la comedieta burgesa, al costat de la comèdia frívola i picaresca, al costat del drama

excel·lentment popular, que cal conrear cada dia amb més noblesa, com ho han fet l'"Amichatis", En Fontdevila. En Capdevila. l'Aragay, encara inèdit, En Samblancat, també inèdit, En Lluelles i tots els altres, cal posar-hi la comèdia finament, sensiblement moderna o el drama nobilíssim on hi voregi la ironia del nostre temps. Els elements de la més extrema esquerra diuen que a la constitució tradicional de la societat cal arrencar-li la careta amb violències o amb ironies. Més valen les ironies escèniques. Més val un esperit Volterià, Molieresc, Figaresc que dura més i fa més mal.

Quan l'estrena de "La Dolorosa", el drama vibrant de Ventura Gassol? Quan l'estrena de "La llotja", de Millàs-Raurell, una de les poques comèdies en català escrites amb cara i ulls de teatre modern? Quan la revelació de la nostra farsa moderna?

Es ara una hora única. Cal aprofitar-la per a no deixar passar el moment amb el truc *xaró*, i amb la poca-solta transcendental. Mirin els autors de cara a Europa.

I el públic que també hi miri, que compregui que el teatre no és un aparador on lluir un vestit, on malparlar dels veïns, on fer promès i coneixences comercials, o un lloc d'esbarjo on les comèdies tenen el gust del carquinyoli i del flam passat.

Es hora d'aventura i de modernitat. Un teatre de pedra, un teatre de ferro. Res de marqueteria, res de ciment armat. Materials nobles. Esperit, cor, volada espiritual...

FRANCESC MADRID

L'AVIACIO

L'inetnt de travessia de l'Atlàntic per Coli i Nugensen ha donat la màxima intensitat a l'aviació. Es que aquests dos infortunats francesos intentaven la més enorme gesta de l'esport que mai s'havia realitzat. Fou llavors que Lindberg es guanyà la glòria que cercaven Coli i Nugensen. I darrera Lindbergh, Chamberlin i Berd han repetit l'heroica i immensa gesta.

L'activitat de l'aviació ha continuat. La travessia Nova York-Honolulu n'és una evident prova. I en són encara proves més grans el grans vols que s'intenten Europa-Nord-amèrica, totes elles a punt de sortir, i les travessies del Pacífic que s'acaben de realitzar.

La glòria no és pas cosa fàcil; l'heroisme és sempre perillós. Això precisament fa més grans les gestes. Sempre, la dolor, en aquests casos, s'agermana amb l'alegria. Mireu ara els avions perduts—quatre, amb els seus tripulants—en aquesta recent travessia del Pacífic.

Palesem el nostre sentiment per la pèrdua d'aquests homes que han trobat la mort heroica.

NO CONVE EXAGERAR

El fet més important i transcendental que es registra en la història de la nació durant aquest xafogós mes d'agost, ha estat el viatge que uns periodistes han fet en "patinette" des de Saragossa a Madrid.

A nosaltres—que som uns misantrops i tot ens sembla malament—, aquest mena de viatge no ens ha fet gràcia, cap mena de gràcia. L'altre dia, llegint les Lettres persanes, de Montesquieu, recordàrem els aragonesos i aquest famós viatge. Diu Montesquieu en una de les seves admirables lletres: "La Jurem de la plupart des français c'est d'avoir de l'esprit". A nosaltres Aragó ens sembla un poble que s'esforça continuament per a tenir un "esprít", però malgrat els contes "baturros" d'un gust més que dubtós, no sabem veure aquest "esprít" per enlloc. I l'"esprít" és humorisme, sense l'"esprít" no es possible l'humorisme.

Se'ns dirà que el poeta Marcial i el pintor Goya eren aragonesos. Però ni Goya ni Marcial eren humoristes. No hi ha en la seva obra l'agredolç de l'humorisme, sinó la violència i l'aspror de la sàtira. Goya i Marcial foren uns formidables satírics, però de cap manera uns humoristes.

Aragó és poble de grans virtuts, entre elles l'heroisme. Però és poble al que manca el sentit humorístic.

Per això no ens ha fet gràcia el viatge en "patinette" d'aquests periodistes aragonesos que han anat de Saragossa a Madrid. I és que, en realitat, no en té de gràcia.

Els nostres estimats Santiago Rusiñol i Ramon Casas, sense tants escarafalls, sense ni tan sols comunicar-ho a la Premsa, feren un viatge en carro per tot Catalunya, i allò ja era altra cosa. Allò ja era humorisme de debò. Si el gran Santiago Rusiñol hagués tingut ganes de presumir i de fer-se veure i de donar-se pisto, amb les peripècies d'aquell viatge hauria escrit un llibre que hauria estat la més deliciosa caricatura de les novel·les d'aventures.

L'aventura, en canvi, d'anar de Saragossa a Madrid, en "patinette", ens sembla una escena de pel·lícula nord-americana... traduïda al caló.

A Madrid feren una gran rebuda a aquests nois: ciclistes, fanalets de paper, fotografies al "Mundo Gráfico" dels periodistes entregant a la Verge de la Paloma un encàrrec de la Verge del Pilar, etc.

Aquest humorisme religiós-esportiu no ens fa gràcia, la veritat.

VIRAI

"PEPE" ALFONSO

Si diguéssim Josep Alfonso, pocs sabríem de qui es tracta. Dient "Pepe" Alfonso, en canvi, tothom sap que es tracta del popular actor que al costat de Josep Santpere, tan bones campanyes havia fet a l'"Español".

"Pepe" Alfonso ha mort! Era un actor excellent, dotat d'una vis còmica admirable, d'una admirable personalitat. En el seu treball no havia mai imitat ningú, i, en canvi, són molts els que s'han fet una personalitat imitant-lo a ell. La seva gràcia no era forçada com és en altres actors. Tenia un estil propi, un treball *sui generis*, i

era, amb el meritíssim Josep Santpere, un dels puntals de l'"Español".

La mort de "Pepe" Alfonso és una gran pèrdua.

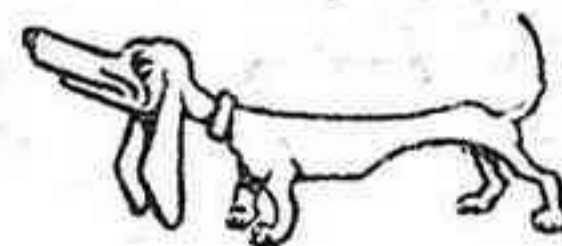
Començà dedicant-se al gènere líric, i ell fou un dels actors que més esplendor li donà.

Després es passà al nostre teatre, i al "Nou"—que llavors era vell—, i a l'"Español", estrenà, ultra els vodevils de més èxit, les obres realistes d'"Amichatis", Capdevila, Lluelles, etc.

"Pepe" Alfonso, ademés d'un excellent actor, era una excellent persona, de nobles sentiments i bondat incomparable.

Al món, "Pepe" Alfonso hi féu el millor que pot fer un home bo: fer riure, dur un raget d'alegria al cor del poble.

Descansi en pau el nostre amic "Pepe" Alfonso!

ELS BALLS DE CARRER ALS POBLES D'ESTIUEJANTS

Un modern "sarauista", que segueix festes majors, envelats i carrers guarnits de pobles d'estiuejants, ens ha fet l'elogi dels balls de carrer.

—Els balls de carrer a les viles i villetes—ens ha dit— són, per una banda, com l'assaig per als balls dels envelats de la festa major, i per l'altra, una continuació dels esmentats balls. Així que la temperatura és prou calurosa per no poder retenir la gent a dins de casa, surt al carrer i el jovent i els que no ho són, es llancen irresistiblement entre les llangorositats d'una americana, les notes romàntiques d'un vals, la mandra voluptuosa d'un tango i les folles contorsions d'un fox o d'un xarleston.

Un ball de carrer és una font inestroncable d'encisos.

Un ball de carrer és una esperança per a les noies sense promès i una realitat i un motiu de joia i expansió per als efectius promesos.

Un ball de carrer és l'exteriorització de l'alegria col·lectiva. Riu la quitxalla, disfruten els grans i s'alegren els vells amb l'alegria dels altres, tot evocant els agradosos records d'un temps que ja és passat i que trigarà a tornar.

Un ball de carrer és una festa popular, alegradora i suorosa, que té a la mitja part un descans per a reforçar les cames dels balladors, menjant pastes de diverses classes i bevent gaseoses, cerveses i "boles", tan fresques com ho permet l'aigua del pou.

Un ball de carrer és, amb toia i rams i "no me n'he deixat un", la mica de vanitat humana que mai no manca, menys entre veïns en competència i menys entre estiuejants.

Un ball de carrer és, finalment... un dolor de cap i un martiri pels veïns dels carrers propers i pels veïns que s'han de llevar d'hora, a causa dels estridents manubris, de les murgues i dels fonògrafs.

De la mateixa manera que hi ha una "Lliga del Bon Mot", s'hauria de fundar una "Lliga de la Bona Música", o de la música que pugui anar, per combatre la pertorbadora influència dels manubris, dels fonògrafs i de les murgues, veritables nius de renecs musicals.

I un ball de carrer sense el renegar de la música, fora una cosa així com un Paradís terrenal, amb moltes Eves, molts Adams i alguna poma per a la set.

AIXO PROSPERA

—Tira l'arròs a la cassola, que jo m'arribo a Nova York a prendre el vermut i torno desseguida.

COSES DE XINA

Cert és que no haig de descobrir res jo ara de Xina, ni menys voler ensarronar ningú com a un xinès. Això d'ensarronar com a un xinès ja ha passat a la història puix es pot dir que són ells, els xinesos, els qui ens prenen el pèl, encara que en tinguem poc. Nosaltres, els de raça blanca—anem al dir, puig hi ha blancs més negres que un descarregador de la Riba en funcions—, creiem de bona fe encara, que a Xina comencen a menjar pels postres, que es mengen la sopa amb fustetes, que passen amb un plat d'arròs, que els mascles porten falldilles i les femelles pantalons.

Doncs, tot això s'ha demostrat que són falòrnies, i que els xinesos som nosaltres, car, ells, amb tot i ésser grocs, avui fan de blancs, mentre que els blancs fan de grocs, encara que siguin vermells. Res, qüestió d'un senzill joc de canvi de colors, com els *Pera*, els *Pepitos* i els *Manolos*, que un dia els veus d'un color i un altre els trobes fets uns pell-roges, i per si encara no n'hi ha prou, fent l'indio uns i altres.

Com allò de què són pacífics, perquè viuen prop del Pacífic, que és un mar que la gent de mar diu que és la mar de perillós.

L'únic que ara es podria dir dels xinesos, és que d'un cantó o d'altre, no s'entenen; però ells diuen, per la seva banda, que tampoc s'entenen els blancs, i tenen raó; la solució vegi's a Ginebra.

També diuen que ells, ara, porten els pantalons, i ben fermats, cosa que els blancs no podem dir, puix, n'hi ha molts que els han deixat al sexe femení, de dia en dia *mes-culí*, que l'anomenat masculí. Nosaltres, els blancs, ja voldríem, per costum, tenir coses dels grocs, millor dit, dels de raça groga, doncs ells són ben educats, amables, fins, talentosos, previsors i higienistes fins el punt de no donar-se les mans, per amistat que hi hagi, per a no encomanar-se res. Com a ben educats; n'hi ha prou en dir que per a saludar fins es treuen les ulleres. A veure aquí, els que en portem, quan ho farem això... I els que cusen, que allí en saben tots de cusir, per no fer-se mal, apunten l'agulla cap a fora. Que pocs dits de goma veureu a Xina!...

Ah! i alegres, ho són un bon tros més que nosaltres, encara que no ho sembli. Fins i tot quan s'han de posar dol es vesteixen de blanc... Nosaltres, els de raça blanca, hauríem d'aprendre moltes coses de la raça groga... Sobre tot, ço de mirar-ho tot de cua d'ull sense que ningú se n'adoni de què ho mires.

Potser ens caldria arranjar un xic la vista, però, que en viuríem de tranquils si poguéssim veure-ho tot sense mirar-ho, o fent veure que no ho veus...

M'explicava en Wui Feu Son, un amic d'allà, que va venir uns dies aquí, que el secret de tot és la instrucció que reben. Els Governos nostres—deia—, sigui el que sigui, se'n preocupen de la instrucció, i la prova és que paguen els mestres d'estudi deu vegades més que els mestres de cases.

S'HA ESCAPAT UN LLEO DE ZOO CIRCUS

—Recristina, si fos la dona!

Això es comprèn, doncs, les cases d'ells no estan pas mancades de mestres; amb una mica de bona voluntat les fan els que no són mestres; però de totes les maneres, això és un símptoma digne de recordar, i no és estrany així que tinguin una munió de poetes i literats, tant com a Espanya, que en tenim més per donar que per vendre, doncs no ens els compra ningú. El meu amic Wuí Feun Son, en anar-se'n, cridat amb urgència, car és d'un Cantó que ara estan acantonats, com a record, va deixar-me, traduïda, una poesia del "Carrère" d'ells, que vull transcriure per a què vegin els avenços en literatura: diu així:

*Un Mandarí de la Xina
ja fa temps que té migranya,
d'ençà que sap que l'enganya,
la Mandarina.*

*Sa pell es va tornant fina;
s'emmagreix sense consol,
puix, ingrata, el deixa sol
la Mandarina.*

*Té al cervell una tranyina
que li acluca els ulls del cor;
i li ha trencat la dolçor
la Mandarina.*

*Per Buda, però, endavina
què ha de fer per sa venjança,
mentre de botar, no es cansa,
la Mandarina.*

*—Li donarà cocaïna—
—diu—, quan arribi la nit
i es figui amb mi dins el llit
la Mandarina,
i un cop la tingui supina
l'agafaré pel clatell
i quedarà sense pell
la Mandarina.*

*Però...val tant la rutina
que l'engany anà oblidant,
content, de seguir menjant
la Mandarina.*

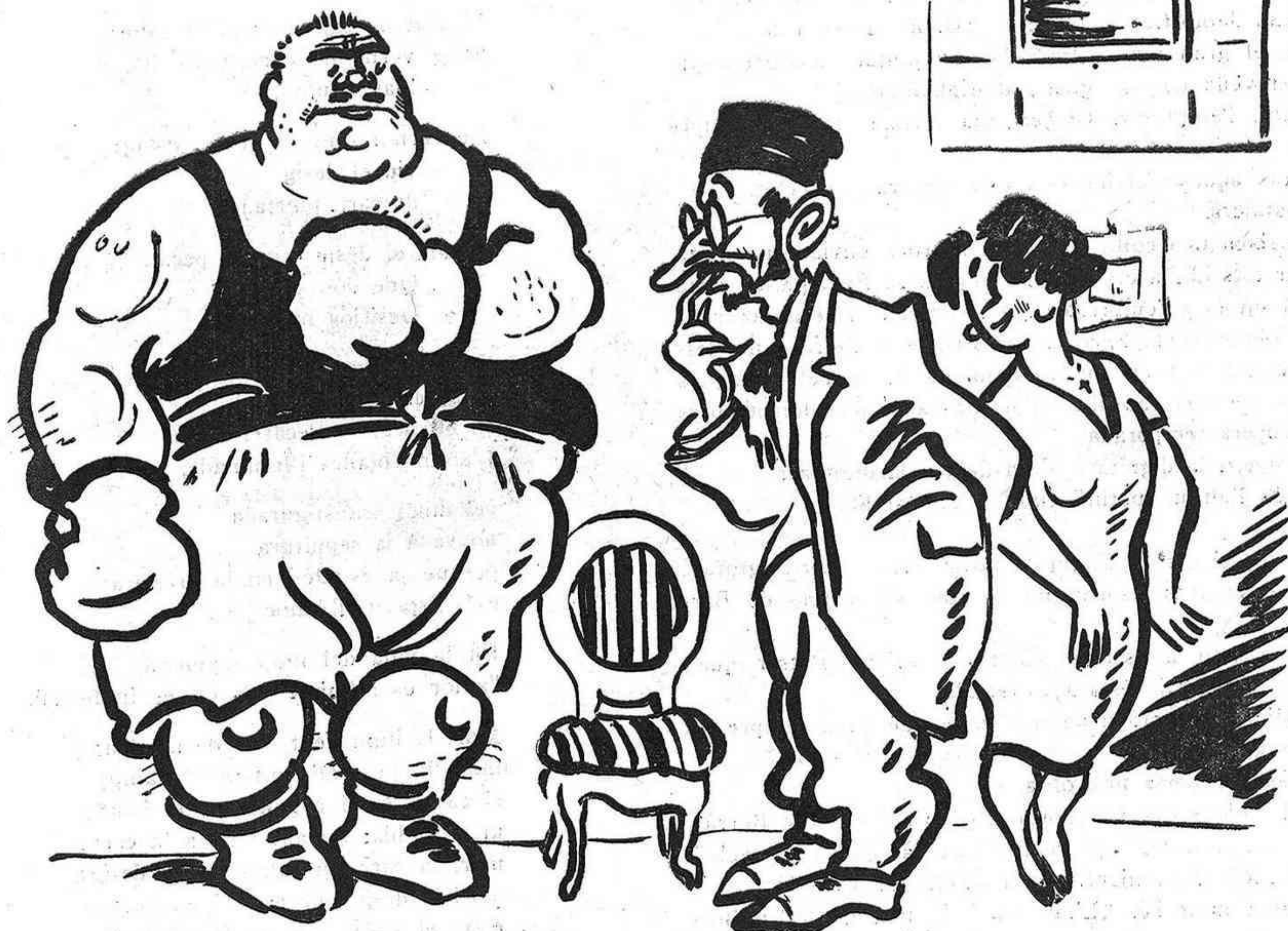
LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

LA PLAÇA DE CATALUNYA

On acabarà? Què s'hi farà? Ningú no ho sap. Deien que se n'havia d'encarregar l'arquitecte senyor Nicolau M. Rubió, un home que val de debò; la base era posar-hi molt verd per a tapar el nyap Nebot. Però, per afa, el senyor Rubió no hi fa res.

Actualment, l'Ajuntament té una gran preocupació. Troba que ha encarregat masses estàtues per a la Plaça. No sap on posar-les. Es dubta si s'hi farà un soterrani per a exposar-les, com en un museu.

UNA BONA PROPORCIO

—Venia a demanar-li la mà de la seva filla.

—...?

Ahir, descarregador del moll; avui, boxador.

BARCELONA

Cada dia creix l'èxit obtingut en aquest teatre per la companyia Claramunt. Val a dir-ho: un èxit merescudíssim, ja que són molts els mèrits d'aquesta companyia. Senyalem-ne alguns: l'estar tan ben conjuntada, l'entusiasme que posen tots els que la formen en estudiar a la perfecció les comèdies; la direcció perfecta; la personalitat ben acurada dels actors, la disciplina que regna en ells.

Aquesta setmana estrenen una comèdia d'Hennequin, de la que no som a temps de parlar. Ho farem la setmana entrant.

BOSQUE

Opera. I un nou cantant: Joan Fonoll, baríton.

Joan Fonoll ens deia temps enrera:

—Jo sóc el millor baríton que hi ha a Barcelona.

Per a fer-ho creure a la gent, per a què la gent es convenci de què això és veritat, Joan Fonoll ha escollit el millor camí i demostrar cantant la veritat de les seves paraules.

L'altre dia, al "Bosque", cantant "Rigoletto" Joan Fonoll armà una revolució.

Si segueix per aquest camí, aquest noi anirà lluny.

PER ACABAR

"Reus, París i Londres"

Aquest és el títol de la revista que el dia 2 de setembre estrena el nostre company Francesc Madrid, a l'"Apolo". Han col·laborat amb ell el mestre Demòn i Pere Puche. Els dos tenen un nom—d'un d'ells fins se n'ocupa l'"Enciclopèdia Espasa"—i han demostrat en moltes ocasions el seu valer.

A més, el gran pintor Barradas ha pintat un cartell que és una meravella de bon gust i d'originalitat.

I, a més, l'empresari Gisbert, ha format una companyia d'upa.

Amb tots aquests elements no és d'extranyar l'èxit.

D'entre bastidors.

Es reuneixen una colla d'autors i acorden enviar una lletra firmada per tots ells a un conegut empresari. En aquesta carta li diuen els autors a l'empresari que si no canvia de director no li donaran obres. L'empresari no fa cas de la lletra, i no despedeix el director. I els autors firmants de la lletra, segons ens enterem per una gasetilla publicada l'altre dia, donen obres per a la propera temporada.

Pero, home, i la dignitat? on la deixen la dignitat?

Aquest és l'últim "potin" collit a la Rambla.

"Not Yet"

Ja hem vist el carrell d'aquesta nova revista d'en Sugrañes. Ja l'hem vist en tots els cantons de tots els carrers de Barcelona.

Ja hem assistit a assaigs d'aquesta revista. Potser quan surti aquest número ja estarà estrenada.

I el públic ja tornarà a adonar-se de què, com sempre, es tracta d'una gran revista.

Enric Borràs s'emporta una obra.

Una de les obres que s'emporta el gran actor Enric Borràs, per a la seva "tournée" de teatre castellà, és "L'obstacle", d'Enric Lluelles, convenientment traduïda al castellà.

Ens sembla molt bé. "L'obstacle" és una de les millors obres del nostre teatre, una de les més dignes i originals i és just que l'aplaudeixin altres públics.

Més revistes

Com ja sap tothom, al "Nuevo" preparen també una revista: "Charivari", de la que se'n diuen grans coses.

Però sembla que n'hi ha una altra en porta, no sabem en quin teatre, però sí que es tracta d'un teatre del Paral·lel.

Joan Xuclà

Per l'empreso catalana de "Novedades", ha estat avantatjósament contractat l'actor Joan Xuclà.

Joan Xuclà és un actor de grans condicions i d'una ductilitat admirable.

Vet aquí una bona adquisició.

BOB

EVOLUCIO

Traducció del genial poeta
portuguès Guerra Junqueiro.

Crema el cos del sol,
broten braços de llum:
I què és la llum?
Sol mort.

La llum radia i de la roca en fa pols:
En aquesta pols que serà terra
hi ha la llum extingida.

La terra engendra els prats verds:
Fulles i troncs dels camps gerds
menjaren terra.

La sembrada és fruit i és ros el blat:
Nasqué el blat daurat
morint la sembrada.

El blat és pa, és carn, és sang:
Sang vermella, carn vermella,
blat difunt.

De carn i sang és fet el desig:
viu el desig
de carn morta.

Crema el desig i es fa pecat.
Què són pecats?
Desitjos morts.

Crema el pecat al pecador.
Neix el dolor;
en ell acaben Pecat i Mort.
L'ànima blanca il·luminada,

pel dolor transfigurada
no va a la sepultura
perquè ja és Dén en la criatura;
és l'Esperit, l'Amor.

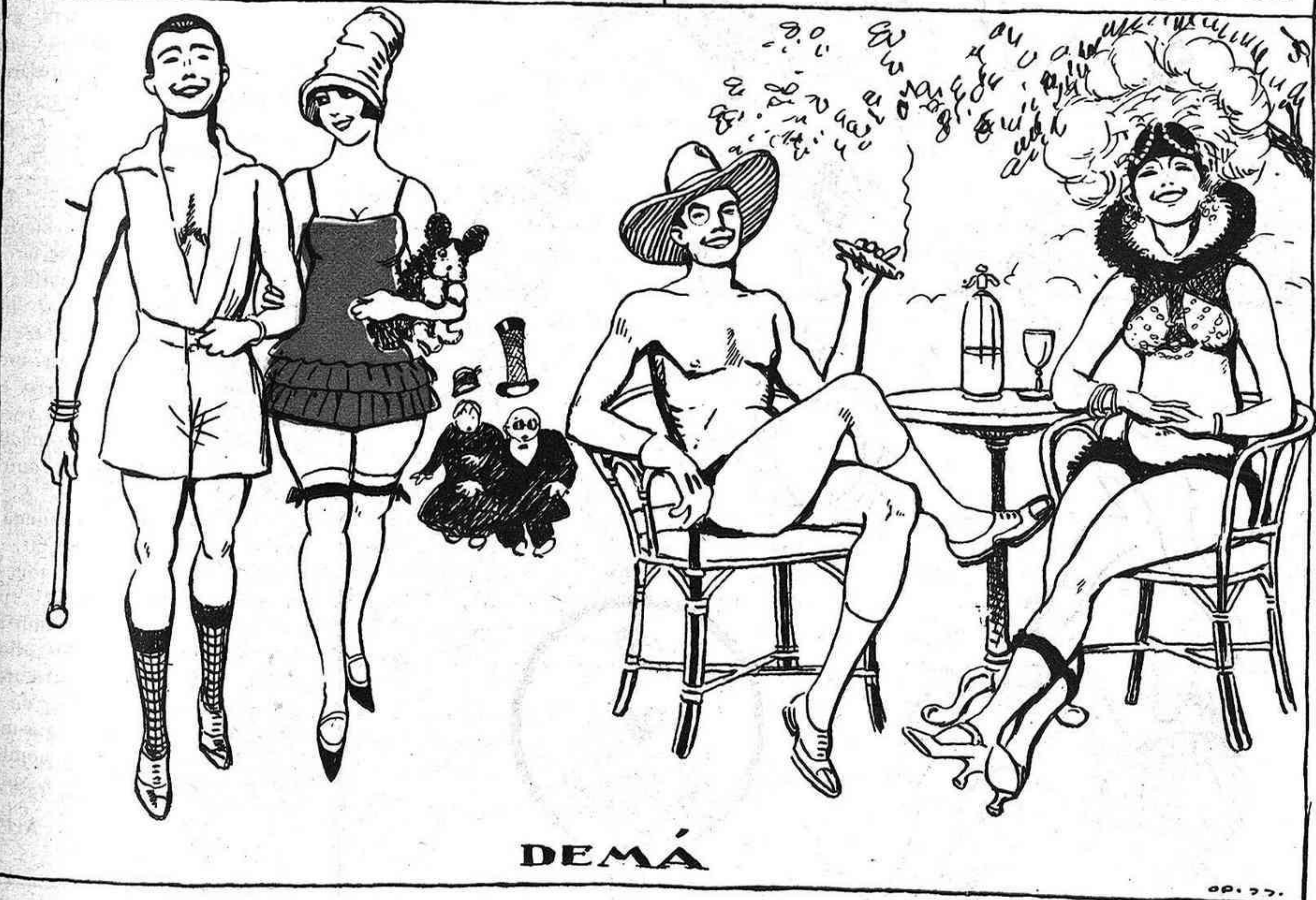
En la vida del món sepulcral
l'amor és infinit i sols ell és immortal.

Morí la llum, fent pols de la roca;
morí la pols alimentant el camp;
el camp morí engendrant el blat;
morí el blat donant vida a la carn;
morí la carn que alimentà el desig;
morí el desig que esclatà en pecat;
morí el pecat que es féu dolor;
i va morir el dolor engendrant l'Amor.

Tan sols l'Amor en la vida terrenal
és infinit i immortal.

SALVADOR PERARNAU

L'evolució del trajo a través del temps

00.77.

ELS HOMES ENERGICS

Davant d'un home apocat i tímid, que es deixa governar per la dona, un amic, baladrer, deia, enfutismat:

—M'indigna que un home, a casa seva, no pugui fer tot allò que li dongui la gana. Jo arribo a casa, dic bona nit! i la dona no piula.

Si trobo la casa bruta em poso a escombrar; i la dona, ni una paraula!

Si el sopar no està fet, m'espero, i ella, res, no és capaç de cridar.

Li rento els plats, i muts i a la gàbia!

Li dono vint duros que m'havia demanat, i ni una queixa, ni un mot, ni les gràcies!

Així dona gust; que l'home, a casa, sigui l'amo, que faci tot el que li dongui la gana.

En aquesta secció parlarem amb tota atenció de les obres que ens enviïn.

El collar de la núvia, novella de C. A. Jordana. Biblioteca Europa.

C. A. Jordana, conegut aventatjosament en la literatura catalana per dos o tres volums de força originalitat, acaba de donar-nos una obra nova: "El collar de la núvia".

"El collar de la núvia" és una novella força interessant, força interessant baix tots els conceptes: té l'interès d'estil, de la "manera", del diàleg, de les idees, de la seva acció, de les seves descripcions, de la ben estudiada psicologia dels seus personatges.

C. A. Jordana, sobretot, de mostra grans aptituds per al diàleg, que té una gran agilitat i una frescor molt admirables. C. A. Jordana seria, creiem nosaltres, un bon autor dramàtic.

Aquesta agilitat del diàleg s'observa en tota la novella i li dona el to d'originalitat que té.

C. A. Jordana aporta, amb "El collar de la núvia", una nova modalitat a la literatura catalana.

"Llegiu-me"

Joan Puig i Ferrer, Enric Lluelles, G. K. Chesterton, entre molts d'altres escriptors, avaloren amb llur signatura el número corresponent al mes d'agost de la important revista "Llegiu-me", de lectura mensual, que en cada número ens ofereix un triat i escollit recull de novel·les, contes, comèdies, poesies de prestigiosos autors catalans i estrangers.

Com que ultra l'abundància i l'exquisida qualitat de la part literària, dona aquesta revista interessantíssimes pàgines de paper especial amb artístiques fotografies de llocs pintorescos de la nostra terra i d'actualitat mundial, no és extraordinari que "Llegiu-me" cada mes augmenti el nombre d'entusiastes llegidors i subscriptors.

ALPHA

EL MES BELL MOMENT
DE L'AMOR ES QUAN HOM
PUJA L'ESCALA

Georges Clemenceau.

Fis nostres ballarins

Com poden veure, no es pot negar ni l'estètica ni l'elegància d'aquests balls

XERRAMEQUE ARTISTIQUE

EL DEU PER CENT

Sembla que entre els confeccionadors de lleis, reials decrets i reials ordres, es torna a remenar la qüestió de què la venda que de les seves obres fan els artistes no resulti implacablement categòrica sense esperança d'altre ingrés pecuniari, sinó que li vagi essent productiva com a creador de la mateixa en tots els casos en els quals passi a noves mans per un acte de venda.

Hi estem del tot d'acord; és verament vergonyós que un artista de mèrit, un home que ha produït obres notables hagi de veure a la vellesa com algunes d'elles van passant de mà en mà pujant de preu cada vegada, i a ell, al qui va fer-la treint-la del no res, no li arriba ni un cèntim, quan més necessitat està de diners generalment.

Això ens recorda que el senador català senyor Duran i Ventosa va presentar al Senat, fa uns quants anys, un projecte de llei demanant que els autors d'obres d'art tinguessin des d'aquella data endavant, el dret de cobrar el deu per cent dels preus que per llurs originals es pagués en les vendes que successivament se'n fessin.

Heus ací un home pràctic i un bon amic dels artistes que volgué resoldre un cas de justícia, millor diríem d'equitat, dues senyores a les quals na es sol pas trobar sempre que se les cerca.

Jo, que tabmé en sóc d'amic dels artistes, vaig entusiasmar-me amb el deu per cent, pensant-me de bona fe que la cosa aniria endavant.

Ca, barret!

El bonic projecte de llei va encallar-se i els manefles de les Belles Arts seguiren fent el seu agost a les costelles dels artistes, doblant, triplicant i quadruplicant ben sovint el preu que havien pagat per pintures i escultures que llurs autors no pogueren adinerar en desfer-se'n per viure.

Veurem si això del deu per cent, enc que fos el vint, va endavant; estirant-ho fins als nets dels artistes. Vénen tan bé de tant en tant un grapat de pessetes que semblen caigudes del cel!

Jo, però, val a dir-ho, no hi tinc gaire confiança; si els artistes estessin associats o sindicats, com ara es diu, si fossin tocinaires, carnicers, vaquers o bé altra cosa per l'estil, encara, encara hi creuria una mica amb el tant per cent de les vendes successives de les obres d'art al través dels anys... però això dels ninots i les coloraines no interessa gaire als fabricants de lleis, de reials decrets i de reials ordres.

Val a dir-ho; tindria una gran satisfacció de quedar-me amb un pam de nas aquesta vegada: ço és, en què anés endavant ço del tant per cent a benefici dels artistes, sabent i tot, com sé, que a mi no em tocarà ni el mig per mil.

C. ARBÓ

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA
PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

NOTICIES A MB VIROLLA

Noves de Finlàndia remarquen com un gran esdeveniment el fet d'haver-se inaugurat en aquell Parlament una màquina de votar.

Penseu que aquesta màquina s'adapta a les eleccions i s'exporta; ai, ai, ai! Si a mà es feien tants milers de vots de més, quants se'n podran fer a màquina?

***

A Oviedo ha estat detingut un usurer que demanava caritat.

Els usurers demanen sempre, fins caritat. I quin goig més dolç el de cobrar interessos sense haver deixat el capital!

***

Hom diu que els banyistes de la costa de Llevant es queixen constantment de la brutícia del mar.

Doncs si l'aigua és bruta, amb què s'han de rentar els banyistes? Amb vi?

***

Ha estat concedida la medalla del Treball a un individu que ingresà en un Hospital, essent analfabet i posseeix en l'actualitat el títol de llicenciat en Medicina.

En canvi hi ha molts que es llicencien en Medicina i obtenen després el títol d'analfabets.

EL DEPORT

NATACIO

Continua aquest esport en plena activitat. Aquesta vegada, però, nosaltres, no hem pogut fer-hi acte de presència, car les proves eren a Bilbao, i la veritat, confessem que ho vàrem trobar un xic massa apartat.

Els nostres nedadors, en gran representació, varen acudir-hi per tal de defensar els títols de campions d'Espanya que ostentaven.

Les lluites es desenrotllaren d'una manera esplèndida i com a cosa natural—nosaltres sempre les creiem naturals aquestes coses—els nostres nedadors se n'emportaren totes les victòries menys la de salts de palanca, que va anar a parar a l'Ortiz, d'Alacant.

Els que varen assistir en aquestes reunions, diuen que era bo de veure com els nostres nedadors, amb aquella tranquil·litat i lleugeresa pròpia d'ells, s'anaven empassant totes les proves que integaven el calendari. Ni per compassió en deixaren guanyar una a llurs contrincants.

I després diran que els nostres nedadors sempre dormen!... Creieu que hauríem disfrutat de valent si hi hagéssim anat.

Sort que l'any que ve es celebraran a casa nostra, o sigui a Barcelona; llavors sí que no ens els deixarem escapar.

ATLETISME

El "Badalona" continua amb la seva activitat en coses d'atletisme. Diumengé, al seu camp, va rebre la visita del G. E. i

LOGICA FEMENINA

—Freda l'aigua i tres persones a la platja? Si ho sé no em despullo!

L'ESTIUEJANT

—He corregut quaranta fonts i n'he trobat trenta nou que no ragen.

E. Gironí i el "match" que celebraren fou excellent; encara que sembli extrany, obtingué un gran èxit. Val a dir, però, que no hi havien aquells baladrers que el diumenge anterior, amb tot i que acabaven d'ingerir-se un bon àpat, demanaven "pilota" i no volien atletisme.

El "match" de diumenge passat rehabilità el públic badaloní. Això i el que les proves s'efectuessin amb molta bona organització, fou la clau de l'èxit.

Totes les proves foren guanyades pel "Badalona", menys una, el llançament del disc, que se l'adjudicà el "Gironí".

La calor, bona, per bé que no hi havia ningú que se'n sentís.

CICLISME

Si diem que demà a la nit s'ha de celebrar una reunió al velòdrom de la "U. E. de Sans", preliminar per a la Volta a Catalunya, la sortida de la qual serà donada a les tres del matí del diumenge, hom ja comprendrà que els organitzadors estan en el ple de la seva tasca.

Totes les coses fan preveure que enguany els de Sans aconseguiran un èxit superior als anteriors i a fe que ho desitgem bé prou, car s'ho tenen ben merescut. Mai no hem vist que aquesta prova es decandís, però sí que l'hem vista cada any progressar d'una manera extraordinària i això, el nostre públic, de sobres sap que es deu a l'infatigable Ramon Torres.

Aquesta cursa durarà vuit dies i tindrà vuit etapes, una per dia; començarà, com ja hem dit, el dia 28 i acabarà el dia 4 del mes que ve. Hi ha 68 inscrits i un bon lot de premis, la qual cosa vol dir que n'hi haurà per a tothom.

Com es pot veure, l'èxit més falaguer ja d'antuvi somriu als organitzadors. No cal dir com el desitgem fins al final de la prova.

TEIXI

Novament cridem l'atenció sobre l'estat dels arbres de Sarrià, la Bonanova i Sant Gervasi.

Eren uns arbres magnífics i ara fan llàstima: hom els deixa morir vergonyosament.

Sabem que l'Ajuntament té missions molt elevades a complir i no es pot ocupar d'aquestes petites; ens en fem càrrec.

❖

Ve un amant de la cria cavallar, el veterinari M. Rossell i Vila, i protesta contra el progrés. Contesta un article en el qual es diu que el camió ha de substituir els carros. Pel senyor Rossell i Vila, res no té les avantatges dels cavalls. Qualsevol dia, en nom de les tartanes, algú blasmarà dels automòbils.

❖

Ramon Novarro, frare? Aquesta és la notícia, el rumor que corre insistentment. Diuen que aquest actor cinematogràfic americà té un germà capellà i unes quantes germanes monges. Ara, que ja està tip de besar dones davant l'objectiu, vol conservar la tradició religiosa de la família.

Ramon Novarro, frare? Si així fos, l'art no hi perdria pas res.

❖

Don Joaquim de Muntaner, president de la "Juventud de Unión Patriótica", ha dimitit.

Es una veritable llàstima; ho sentim vivament.

Al Marroc es registren repetits robatoris importants i escandalosos. Un telegrama periodístic diu que la Premsa d'allí protesta enèrgicament. No seria més eficaç procurar la captura dels lladres?

✂

Una altra moda: l'incendi de boscos. A la Costa Blava i a Còrsega. Els millors boscos—milions de francs—s'han cremat. Es molt casual tants incendis a l'hora? Són intencionats? No seria alguna repressàlia d'algun Estat veí que fa temps que la burxa i tot sovint passen accidents a la frontera?

✂

La Premsa de Madrid ha tingut un nou èxit. Amb grans titulars, amb tota mena de detalls, ha parlat de la misteriosa desaparició d'una dona.

I, mentrestant, la dona es passejava per una carretera.

✂

L'"A B C" es declara contra l'esperanto com a llengua per a fer discursos. Té tota la raó. L'esperanto és una llengua artificial, un producte de fabricació d'un industrial d'idiomes.

✂

Es l'"A B C" també el periòdic que més s'oposa al monopoli del petroli; hi fa una veritable campanya en contra.

No ho troben extrany, tractant-se d'un diari com ell? Deu ésser que el senyor Luca de Tena és accionista d'alguna empresa de petroli.

✂

A Le Bourget hi ha passat un avió funerari. Mentre a Barcelona encara es fan els enterraments en cotxe de cavalls, aviat es faran arreu amb aeroplà.

Una comitiva d'avions, el primer amb la caixa, voltat de petits avions amb escolanets amb ciris, després un altre de gros amb els capellans i darrera tots els avions amb la gent que va a l'enterrament, seria una cosa molt lògica.

✂

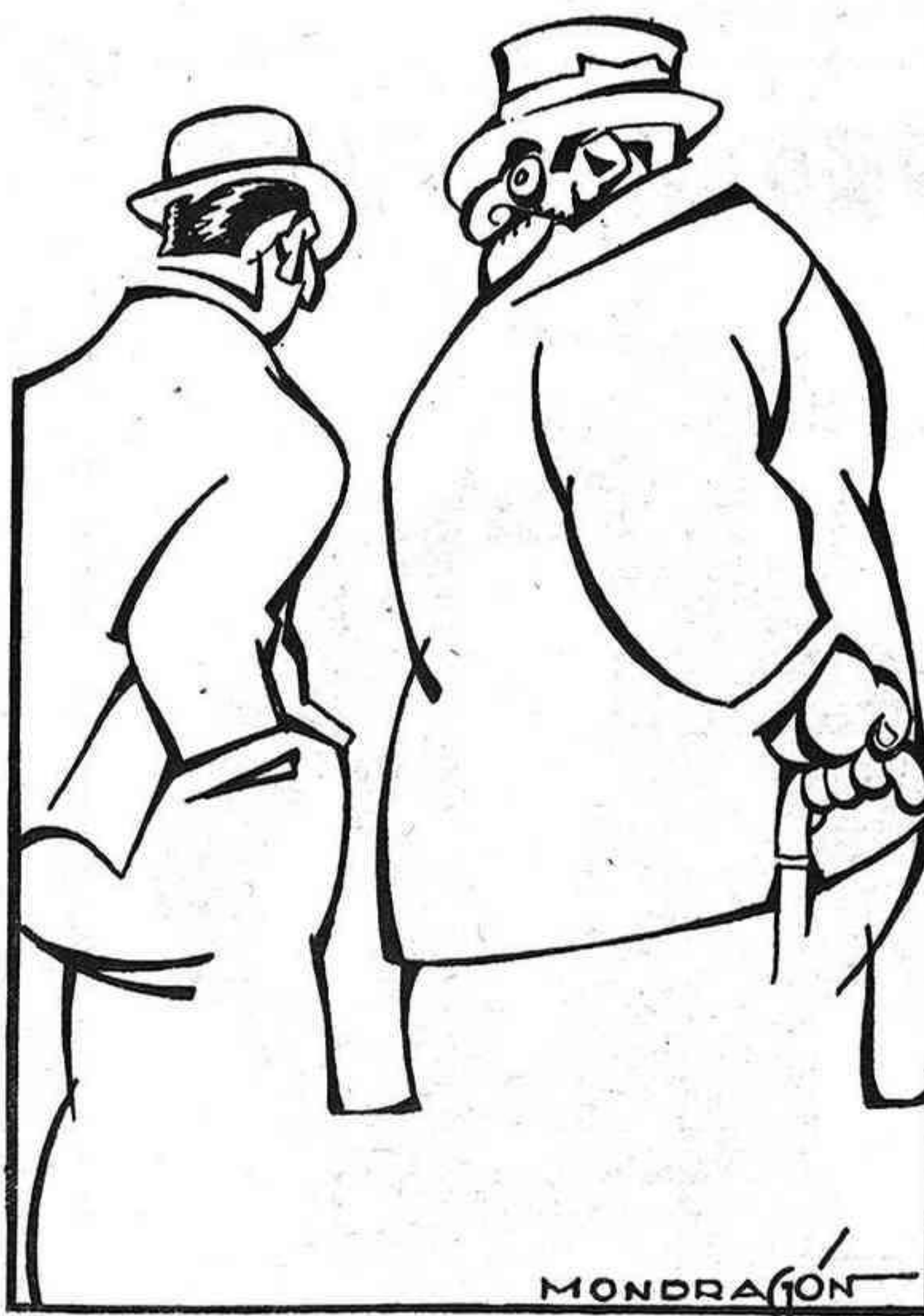
Uns mariners russos embarcats en un vaixell egipci han assassinat els oficials i la tripulació egípcia i s'han apoderat del vaixell, hissant la bandera russa.

Es tem que hagi passat el mateix al vaixell francès "François".

Això no hi ha dubte, és pura pirateria, un acte de corsaris. L'estat de la U. R. S. S. ho tolerarà? Serà el còmplice d'aquests pirates?

P. M. P.: Bé, tard o d'hora "Montcada" anirà.—A. C.: No, massa llarg.—S. M.: No ens acabeu de convèncer, aquest cop.—J. C. G., de T.: Llarg, molt, massa llarg.—J. C. Anirà de seguida.—Narrador Català: Ho passem a la Direcció de "La Campana de Gràcia".—Ll. A. V.: No.—J. A. M.: Sí, anirà.—M. N. F. Pot passar.—S. C.: També és massa llarg.—L. N.: Ho publicarem.—P. M.: Massa sentimental.—E. C.: No ens acaba de fer el pes.—J. A.: Res, ers.—N. (E. B.): Ai, filleta, se us veu molt tendra i molt apassionada; teniu grans condicions per a fer feliç un home. Què més voleu? perquè, doncs, voleu dedicar-vos a la literatura?—C. C. de C.: De la vostra poesia no ens plau altra cosa que la seva harmoniosa firma. Ja és alguna cosa.—A. B. A.: I ca! Per qui ens heu pres?

EL PARADIS DE LA LLAR

—La meva dona em fa la vida impossible: crida, trenca la pisa, tot ho fa malbé.

—Pitjor és la meva, que es passa el dia tocant el piano.

CONTRA LA SUPERSTICIO

—Ja s'ha fixat que som tretze a taula?

—Sí, però no s'amoïni, jo menjo per tres.

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

Llibres catalans

SANTIAGO RUSIÑOL

El Català de "La Mancha" Ptes. 3'50

LA "NIÑA GORDA" " 3'50

DEL BORN AL PLATA " 3'50

ALEXANDRE PLANA

EL MIRALL IMAGINARI " 4

ANATOLE FRANCE, Traducció de C. Soldevila

El crim de Silvestre Bonnard " 4

PRUDENCI BERTRANA

JO! " 4

PERE COROMINAS

SILEN " 4

JARDINS DE SANT POL " 4

VIDA AUSTERA " 2

CARTES D'UN VISIONARI " 4

A RECÉS DELS TAMARIUS (ed. p. de fil) " 10

J. PUIG I FERRETER

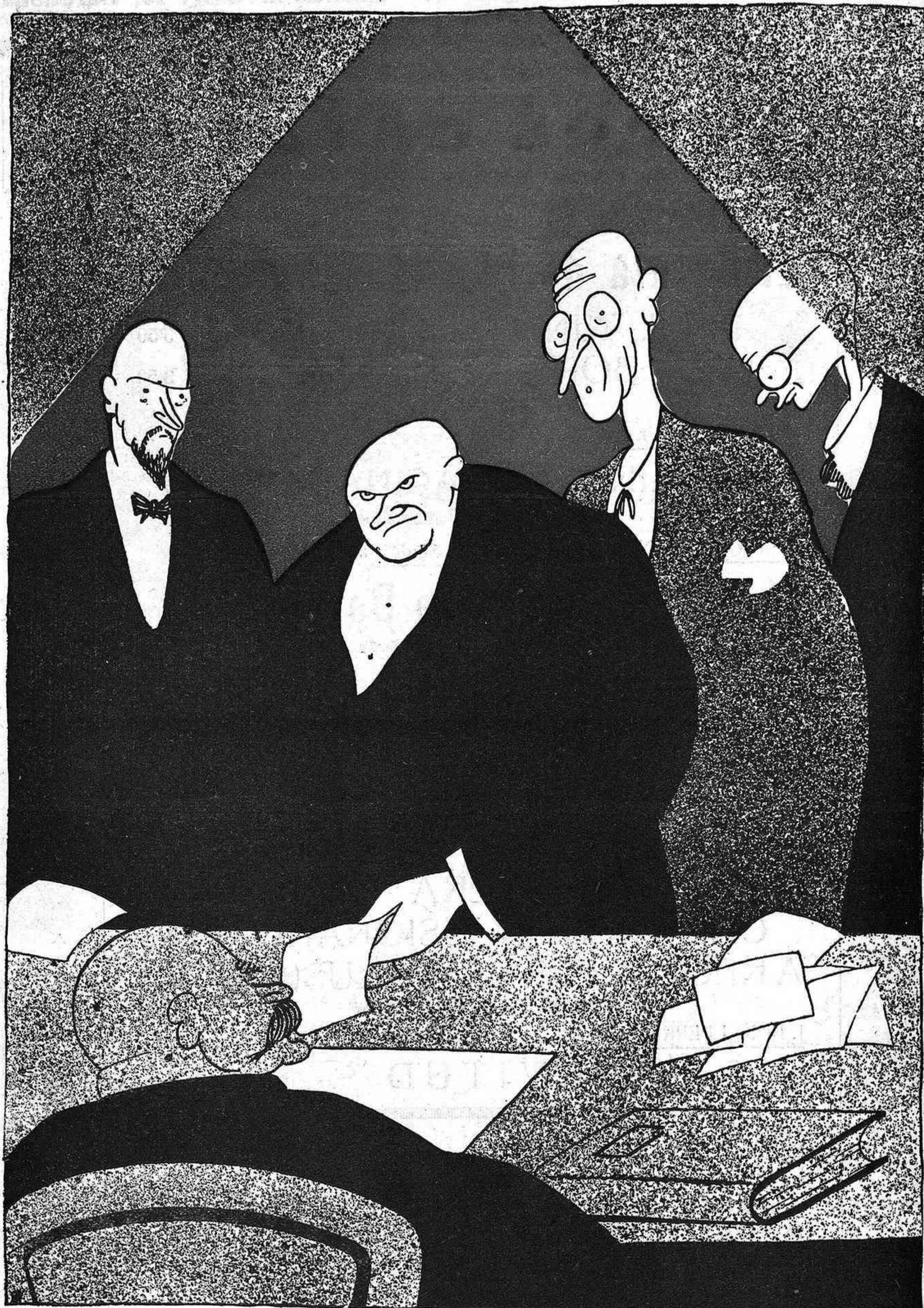
SERVITUD " 4

QUADERNS BLAUS

LA NOSTRA GENT

ANGEL SAMBLANCAT per Lluís Capdevila " 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

NO TENEN GRANS AMBICIONS

—Ho sento molt, però els he d'acomiarar. Hi ha molt poca feina.

—Oh, amb poca ens acontentem!